

VARIETATS I REGISTRES

CONTINGUTS

- ✓ **Domini lingüístic del català. Varietats geogràfiques**
- ✓ **Els registres lingüístics**

DOMINI LINGÜÍSTIC DEL CATALÀ. VARIETATS GEOGRÀFIQUES

El domini lingüístic del català. Varietats geogràfiques: català oriental i català occidental

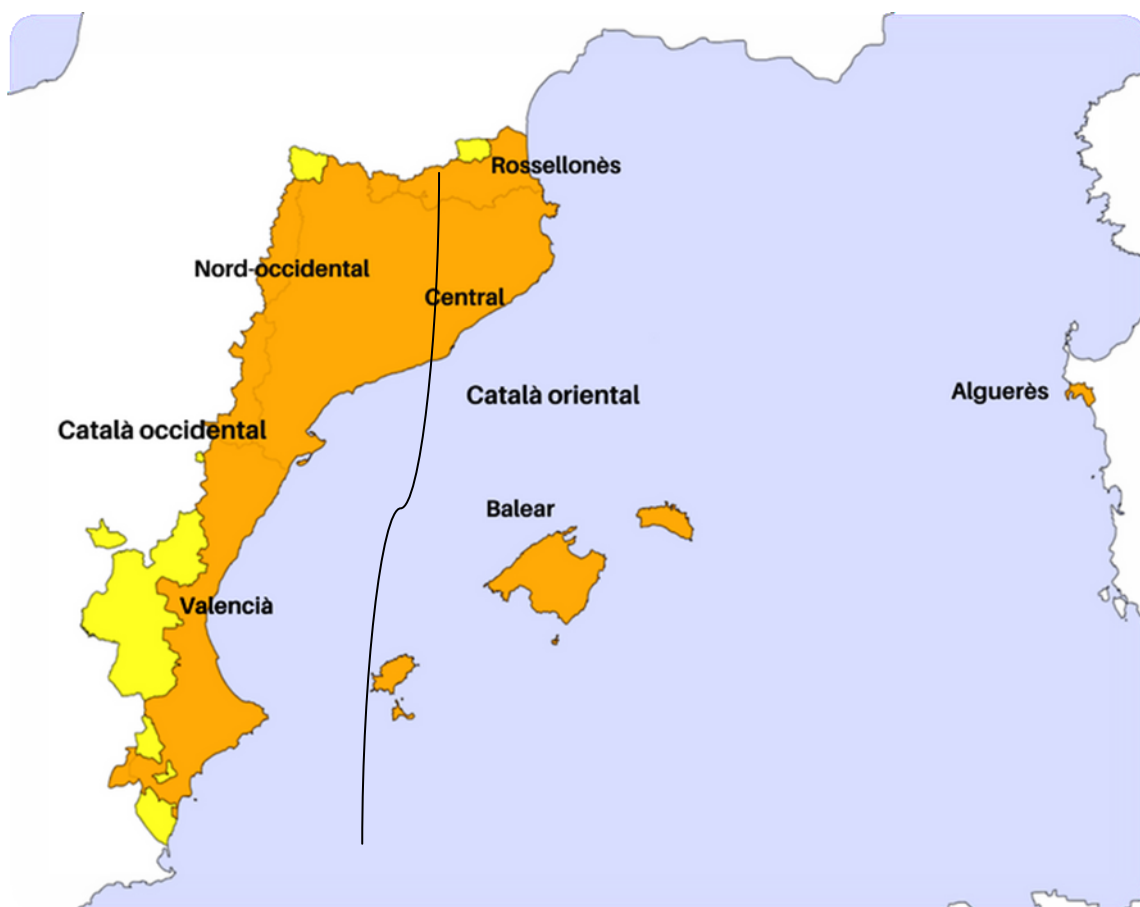
El català és una llengua romànica, com el portuguès, el castellà, el francès, l'italià..., sorgida de l'evolució del llatí vulgar entre els segles V i IX dC a les regions del vessant nord-est de la península Ibèrica.

Actualment, la llengua catalana es parla en un territori que forma part de quatre estats europeus: Espanya, Andorra, França i Itàlia. A l'Estat espanyol, les regions que concentren el gruix de població catalanoparlant són Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Aragó. El conjunt de les zones on es parla la llengua constitueix el seu *domini lingüístic*, conegut també amb denominacions comunes com ara *terres de parla catalana* o *Països Catalans*.

Com totes les llengües, el català no s'usa d'una manera uniforme arreu del seu domini, sinó que presenta *varetats geogràfiques* o *dialectes*, és a dir, diferents modalitats de parlar la llengua segons l'indret geogràfic.

Així, en el conjunt de la llengua catalana es diferencien dos gran blocs dialectals: d'una banda, el *català oriental*, que inclou el *rossellonès*, el *català central*, el *balear* i l'*alguerès*; de l'altra, el *català occidental*, format pel *català nord-occidental* i el *valencià*.

En el cas del català de les Balears, les varietats de cada illa es distingeixen amb les denominacions tradicionals de *mallorquí*, *menorquí*, *eivissenc* i *formenterer*.

ELS REGISTRES LINGÜÍSTICS

Els registres lingüístics

Els *registres lingüístics* són les varietats funcionals o estilístiques que presenta una llengua segons els factors que envolten cada situació comunicativa: el tema de què es parla (general o especialitzat), el canal (oral o escrit), la intencionalitat o el propòsit (informar, recomanar, instruir...) i la relació entre els interlocutors (que determina el nivell de formalitat).

Així, no s'usa el mateix *registre* o *estil* de llengua si es parla amb un amic o amb un desconegut; si s'escriu un missatge a un familiar o a un superior jeràrquic; si es parla d'esports o de medicina; si es fa una classe davant un auditori o si es manté una conversa durant una festa... És a dir, la llengua varia segons la situació i les circumstàncies.

En general, es distingeix entre *registres formals* i *registres informals*. Els primers demanen usos lingüístics més precisos i acurats, i són propis dels àmbits acadèmic i administratiu, dels mitjans de comunicació, de la literatura... Els segons, normalment més espontanis, presenten usos lingüístics menys rigorosos i precisos, i es relacionen amb l'àmbit col·loquial.

Com a registres formals es poden esmentar el *tecnicocientífic*, el *periodístic* i el *literari*, entre d'altres; com a registres informals s'inclouen, per exemple, el *col·loquial* i els *argots*.